

**КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА
«ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ»
РОМЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора ЦПРПП РМР

Оксана ЛИТВИН

«30» березня 2026 року

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти**

**«СУЧАСНИЙ УЧИТЕЛЬ НУШ: РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПІДХОДІВ»**

м. Ромни - 2026

Розробник: КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Роменської міської ради Сумської області (Зоя Киях, консультант, учитель української мови та літератури, тренер ГС «Освіторія» (курс із надолуження освітніх втрат), супервізор; Наталія Шкурська, консультант, учитель української мови та літератури, спікер тренінгових занять, супервізор; Геннадій Хрокало, консультант, учитель фізики, математики, астрономії та безпеки життєдіяльності, інженер з комп'ютерних систем і мереж, спікер тренінгових занять, супервізор).

Напрямок підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 904).

Термін дії програми: з 01.04.2026 до 01.04.2031

Рецензенти:

Шкурдода Юрій, доктор фізико-математичних наук, професор, доцент кафедри електроніки, загальної та прикладної фізики Сумського державного університету;

Руденко Людмила, тренер-педагог НУШ, учитель біології Бобрицького закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Роменської міської ради Сумської області, спеціаліст вищої категорії, старший учитель.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасні процеси модернізації системи загальної середньої освіти України, пов'язані з упровадженням реформи Нової української школи та реалізацією положень Державного стандарту базової середньої освіти, потребують переосмислення змісту, форм і методів організації освітнього процесу в 5–9 класах. У центрі сучасної освітньої політики перебуває розвиток особистості учня, формування ключових компетентностей і наскрізних умінь, які забезпечують здатність молодшої людини успішно діяти в умовах швидких суспільних змін, інформаційного та цифрового середовища.

Відповідно до положень Концепції Нової української школи та вимог Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН від 29.08.2024 № 1225), сучасний педагог має бути готовим до проектування й реалізації освітнього процесу на засадах дитиноцентризму та компетентнісного підходу. Це передбачає використання діяльнісних та інтерактивних методів навчання, інтеграцію змісту освіти, застосування сучасних освітніх технологій, а також ефективного використання інструментів формувального оцінювання для підтримки індивідуального поступу кожного учня. Зміна парадигми навчання – від репродуктивного засвоєння знань до їх активного осмислення й застосування – вимагає від учителя нових професійних умінь. Особливого значення набуває розвиток критичного мислення учнів, організація дослідницької та проектної діяльності, створення освітнього середовища, орієнтованого на розв'язання реальних життєвих завдань. У зв'язку з цим педагогічні працівники потребують удосконалення фахових компетентностей та практичного опанування сучасних підходів до навчання. Запропонована програма спрямована на підтримку професійного розвитку педагогів та зміцнення їхнього фахового потенціалу щодо реалізації ідей реформи НУШ у щоденній педагогічній практиці.

Цільова група: учителі закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 15 годин (0,5 кредита ЄКТС).

Особливості реалізації програми. Реалізація програми підвищення кваліфікації базується на принципах андрагогіки, гнучкості та практико-орієнтованості.

Навчання здійснюється у змішаній (дистанційній) формі відповідно до плану-графіка, передбачає поєднання синхронної взаємодії (вебінари) та асинхронного навчання (самостійне опрацювання теоретичного матеріалу, перегляд відеолекцій та виконання практичних завдань у зручний для слухача час). Освітній процес забезпечується через функціонал платформи Google Classroom, що забезпечує ефективну взаємодію, зворотний зв'язок, постійний доступ до навчальних та додаткових матеріалів. Програма побудована за принципом «learning by doing» (навчання через дію). Важливою складовою є рефлексія власного досвіду педагога та його трансформація відповідно до цінностей НУШ. Упродовж навчання слухачі отримують методичний супровід фахівців Центру професійного розвитку педагогічних працівників.

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, удосконалення раніше набутих та набуття нових компетентностей, необхідних для організації освітнього процесу в 5–9 класах відповідно до Концепції НУШ та вимог професійного стандарту вчителя.

Завдання підвищення кваліфікації:

- ознайомити педагогів із методологічними орієнтирами НУШ, зокрема з особливостями реалізації компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів в освітньому процесі;
- розкрити сутність та методику впровадження STEM-орієнтованого підходу під час викладання навчальних предметів;
- сформувати практичні навички застосування технологій активного навчання, таких як проблемне, проєктне та кооперативне навчання;
- опрацювати структуру для конструювання компетентісно орієнтованих завдань, спрямованих на розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості учнів;
- удосконалити вміння педагогів щодо організації та проведення формульовального оцінювання як невід'ємної складової сучасного освітнього процесу;
- розвивати навички використання цифрових інструментів та сервісів для ефективної дистанційної взаємодії та організації спільної діяльності;
- сприяти професійній саморефлексії через поєднання теоретичного матеріалу з практичним аналізом педагогічних ситуацій та індивідуальною роботою.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН України від 29 серпня 2024 року №1225):

А2. Предметно-методична компетентність.

Б3. Компетентність педагогічного партнерства.

Г2. Організаційна компетентність.

Г3. Оцінювально-аналітична.

Д1. Здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації охоплюють:

Знання й розуміння:

- сутнісних характеристик сучасних підходів до навчання в Новій українській школі;
- спільних і відмінних рис проблемного й проєктного навчання;
- умов ефективного перебігу кооперативного навчання;
- сутності та принципів діяльнісного підходу в навчанні та інструменти його реалізації в освітньому процесі;
- ознак поверхневого і глибинного навчань;
- стратегій розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості.

Уміння:

- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;
- реалізовувати принципи діяльнісного підходу, застосовувати діяльнісні методи навчання та різноманітні інструменти діяльнісного підходу в освітньому процесі;
- реалізовувати визначені підходи до організації сучасного освітнього процесу в умовах очного, дистанційного й змішаного навчання;
- аналізувати, добирати та застосовувати компетентнісно орієнтовані завдання;
- моделювати уроки за базовими сценаріями проблемно-орієнтованого, проєктного, кооперативного навчань;
- добирати ефективні методи розвитку критичного мислення й когнітивної гнучкості;
- вирізняти ознаки поверхневого та глибинного навчань;
- моделювати систему оцінювання результатів навчання учнів із використанням різноманітних технік та інструментів формувального оцінювання.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність застосовувати сучасні підходи до навчання в Новій

- українській школі;
- усвідомлення необхідності професійної мобільності й гнучкості;
- здатність планувати освітній процес на засадах Концепції Нової української школи.

Система та критерії оцінювання. Оцінювання результатів підвищення кваліфікації відбувається у формі поточного контролю, який здійснюється під час проведення занять (тематичне тестування, практичні вправи й завдання).

Після завершення навчання передбачено тематичне тестування, що містить 20 запитань; кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Загальна максимальна кількість балів – 20.

Результати оцінювання фіксуються в електронному журналі та є підставою для видачі сертифіката про підвищення кваліфікації.

У разі набрання не менше 75 % від максимальної кількості балів слухач вважається таким, що успішно завершив програму підвищення кваліфікації, і отримує документ установленого зразка.

Документ про підвищення кваліфікації. За результатами виконання програми слухачам видається сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка, що відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (із урахуванням змін).

Вартість: 750 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчання за програмою передбачає поєднання синхронних занять, які проводяться в дистанційному форматі та мають інтерактивний характер, поєднуючи теоретичне представлення матеріалу з його практичним застосуванням, та індивідуальної роботи учасників. Реалізується через такі форми навчальної діяльності:

- лекції/вебінари;
- практичні заняття (групові обговорення, аналіз педагогічних ситуацій, виконання завдань тощо);
- індивідуальна та самостійна робота слухачів.

У процесі навчання активно використовуються цифрові інструменти та сервіси, що забезпечують ефективну взаємодію учасників, організацію спільної діяльності та зворотний зв'язок.

Зміст програми складається з 2 модулів та 5 взаємопов'язаних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту програми, – 15, з них: 5 год – лекції, 7 год – практичні заняття, 2 год – самостійна робота, 1 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ В НУШ					
Тема 1.1. Сучасні підходи як стратегія навчання в НУШ (компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований)	1	1	1	-	3
Тема 1.2. STEM-орієнтований підхід у навчанні предметів.	1	1	-	-	2
<i>Разом за модулем</i>	2	2	1	-	5
МОДУЛЬ 2. ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ СУЧАСНОГО НАВЧАННЯ					
Тема 2.1. Проблемне, проєктне та кооперативне навчання: сутність, методи, переваги	1	2	-	-	3
Тема 2.2. Розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості через систему компетентісно орієнтованих завдань	1	1	-	-	2
Тема 2.3. Оцінювання як складова освітнього процесу. Формувальне оцінювання	1	2	1	-	4
Підсумкове тестування	-	-	-	1	1
<i>Разом за модулем</i>	3	5	1	1	10
УСЬОГО	5	7	2	1	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ В НУШ

Тема 1.1. Сучасні підходи як стратегія навчання в НУШ (компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований)

Підхід як стратегія навчання, що поєднує в собі методи, форми, прийоми навчання. Основні характеристики компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного підходів. Взаємозалежність, взаємодоповнюваність підходів щодо орієнтації сучасного освітнього процесу на особистість; їх реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Практична робота. Конструювання завдань на основі реальних життєвих контекстів для формування здатності учнів застосовувати знання на практиці.

Самостійна робота: Опрацювання нормативних та інструктивно-методичних матеріалів щодо реалізації Державного стандарту базової середньої освіти. Моделювання індивідуальної освітньої траєкторії учня на основі одного з підходів (на вибір). Добір діагностичного інструментарію для визначення рівня сформованості наскрізних умінь у межах навчального предмета.

Тема 1.2. STEM-орієнтований підхід у навчанні предметів

Поняття STEM-освіти та її роль у розвитку функціональної грамотності учнів. Методика впровадження STEM-технологій під час викладання навчальних предметів базової школи. Міжпредметна інтеграція як засіб створення цілісної картини світу в здобувачів освіти.

Практична робота: Моделювання фрагмента уроку або навчальної ситуації з використанням STEM-елементів.

МОДУЛЬ 2. ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ СУЧАСНОГО НАВЧАННЯ

Тема 2.1. Проблемне, проєктне та кооперативне навчання: сутність, методи, переваги

Проблемне навчання: сутність, механізм, освітні інструменти. Проєктне навчання: сутність, переваги, планування навчального проєкту. Спільні й відмінні риси проблемного та проєктного навчання. Кооперативне навчання: методи, умови ефективного перебігу, матриця оцінювання групової діяльності учнів; стратегії кооперації в класі.

Практична робота. Розроблення порівняльної матриці застосування проблемного, проєктного та кооперативного навчання до обраної теми

навчальної програми. Створення «дорожньої карти» впровадження одного з методів: від визначення проблемного питання/теми проекту до критеріїв оцінювання результатів. Проектування кооперативної взаємодії.

Тема 2.2. Розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості через систему компетентнісно орієнтованих завдань

Глибинне навчання. Розвиток критичного мислення й когнітивної гнучкості. Компетентнісно орієнтовані завдання як умова реалізації компетентнісного підходу до навчання. Структура та методичні орієнтири для конструювання компетентнісно орієнтованих завдань.

Практична робота. Розроблення системи завдань, що стимулюють мисленнєві операції високого рівня. Відпрацювання технік розвитку критичного мислення (діаграма Вєнна, фішбоун, RAFT, кубування, ПРЕС, «займи позицію», «факти й судження», концептуальна таблиця, кроссенс тощо).

Тема 2.3. Оцінювання як складова освітнього процесу. Формувальне оцінювання

Сутність оцінювання як складової освітнього процесу в контексті Нової української школи. Система оцінювання в 5-9 класах. Нормативні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів базової школи. Інструменти зворотного зв'язку. Розроблення критеріїв оцінювання спільно з учнями. Самооцінювання та взаємооцінювання. Методика залучення учнів до аналізу власного поступу.

Сутність формувального оцінювання. Алгоритм діяльності вчителя під час здійснення формувального оцінювання. Інструментарій та техніки. Критеріальне оцінювання.

Практична робота. Аналіз прикладів оцінювання (ситуацій/кейсів) на відповідність принципам НУШ. Розроблення критеріїв оцінювання до конкретного навчального завдання. Розроблення прикладів запитань для самооцінювання та взаємооцінювання учнів. Відпрацювання технік надання ефективного зворотного зв'язку (формулювання коментарів до роботи учня). Конструювання фрагмента уроку із використанням формувального оцінювання. «Проектування фідбек-стратегії».

Самостійна робота. Опрацювання нормативних та методичних матеріалів щодо оцінювання в базовій школі. Розроблення критеріїв оцінювання до власного навчального завдання (за предметом).

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>.
3. Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п>.
4. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225.
5. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 № 1093.
6. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 904.
7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
8. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>.

Основна література

1. Бібік Н. М. Нова українська школа: порадник для вчителя. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
2. Лисогор Л., Берендєєв С., Косенчук Ю. Використання електронних освітніх матеріалів у освітньому процесі: сучасні підходи і технології Нової української школи : навч.-метод. посіб. Київ, 2023. Вип. 1. 117 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/metodychni-rekomendacziyi.pdf>
3. Пометун О. І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / О. І. Пометун. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2020. – 192 с.

4. Сучасні підходи і технології Нової української школи: навчально-методичний посібник / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/news/prezentovano-posibnik-pro-suchasni-pidkhodi-i-tekhnologii-novoi-ukrainskoi-shkoli>

Електронні ресурси

1. Електронна бібліотека Всеукраїнського фонду «Крок за кроком». URL: <http://www.ussf.kiev.ua/>

2. Офіційний сайт Нової української школи. URL: <https://nus.org.ua/>

3. Публікації Українського інституту розвитку освіти. URL: <https://uied.org.ua/publikaczii/> .